

& amp; Tkachenko P. The influence of the teacher's social and pedagogical activities on the health-promoting competence of youth. *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 2020, № 9(9), Pp. 18-28.

References

1. Mehed O.B. (2019). Formuvannya zdorovogo sposobu zhittya yak vazhliva chastina viovannya ta sotsializatsiyi pidrostayuchogo pokolinnya [Formation of a healthy lifestyle as an important part of education and socialization of the younger generation]. *Visnik Natsionalnogo universitetu «Chemigivskiy kolegium» Imeni T.G.Shevchenka*, 4 (160), 84-88. [in Ukrainian].
2. Mekhed D.B., Mekhed O.B., Shvidkiy A.L. (2012). Rol informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u motyvatsii navchalnoi diialnosti studentiv [The role of information and communication technologies in motivating students' learning activities]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*. Zbirnyk naukovykh prats – *Modern information technologies and innovative teaching methods in training: methodology, theory, experience, problems*. Collection of scientific works, 31, 417-422.
3. Nosko M.O., Hryshchenko S.V., Nosko Yu.M. (2013). Formuvannya zdorovoho sposobu zhyttia: navchalnyi posibnyk [Shaping a healthy lifestyle]: a textbook. Kyiv, Ukraine: Lesya. 160.
4. Griban G., Myroshnychenko M., Tkachenko P., Krasnov V., Karpiuk R., Mekhed O., Shyyan V. (2021). Psychological and pedagogical determinants of the students' healthy lifestyle formation by means of health and fitness activities. *Wiadomości Lekarskie*, 74 (5), 1074-1078. doi: 10.36740/WLek202105105
5. Nosko M., Mekhed O., Ryabchenko S., Ivantsova O., Denysovets I., Griban G., Prysyzhniuk S., Oleniev D., Kolesnyk N., Tkachenko P. (2020). The influence of the teacher's social and pedagogical activities on the health-promoting competence of youth. *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 9(9), 18-28.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).61
УДК 378.147.091.33-056.317:796

Мишин С.В.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання і рекреаційно-оздоровчої роботи
Центральноукраїнського державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький
ORCID: 0000-0003-4715-9468

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО МАГІСТРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Проаналізовано психолого-педагогічну літературу та розглянуто теоретичні та практичні аспекти даної проблеми. Виокремлено та обґрунтовано організаційно-педагогічні умови ефективної організації навчального процесу у вищих педагогічних навчальних закладах. Для успішної реалізації процесу професійного самовдосконалення необхідно створити певні організаційно-педагогічні умови. Основні з них: 1. Стимулювання пізнавальної активності майбутнього магістра фізичного виховання. 2. Активізація та поглиблення професійних знань у процесі вивчення дисциплін професійної і практичної підготовки. 3. Інтенсифікація розвитку «Я-концепції» як умови професійного самовдосконалення. Визначено основні форми та засоби реалізації кожної із запропонованих умов. Основною стимулювання активності є заняття в групах загальної фізичної підготовки, секційні заняття, спортивні змагання різного рівня, спортивно-розважальні свята, самостійна робота з розвитку фізичних якостей та координаційних здібностей, а також система групових та індивідуальних бесід і проходження педагогічної асистентської практики. Для активізації професійного самовдосконалення були ось такі форми: ділові ігри, дискусії, короткі брейн-ринги, підготовка презентацій з наступними доповідями та їх обговоренням, виконання індивідуально-пошукового завдання, проектів, вивчення спецкурсу «Теоретико-методичні основи професійного самовдосконалення майбутнього фахівця фізичного виховання» і методичного семінару «Професійне самовдосконалення особистості майбутнього викладача ЗВО». Ефективними засобами особистісного і професійного самовдосконалення є тренінги: «Я-концепція та її складові», «Я-професійне, Я крокую до майстерності», серія лекцій з майбутніми магістрами фізичного виховання: «Я-концепція» як умова успіху і професійного саморозвитку особистості», «Професійна рефлексія як чинник підвищення ефективності діяльності майбутнього фахівця», «Роль рефлексії у формуванні інтелектуальної культури майбутнього магістра фізичного виховання», «Рефлексія як засіб активізації самосвідомості особистості майбутнього магістра фізичного виховання до професійного самовдосконалення», дискусія.

Ключові слова: стимулювання, активізація, «Я-концепція», професійне самовдосконалення, майбутній фахівець.

Mishin S. Organizational and pedagogical conditions of professional activity self-improvement in the professional training of the future master physical education. Psychological and pedagogical literature is analyzed and theoretical and practical aspects of this problem are considered. Organizational and pedagogical conditions for effective

organization of the educational process in higher pedagogical educational institutions are highlighted and justified. For the successful implementation of the process of professional self-improvement, it is necessary to create certain organizational and pedagogical conditions. The main ones are: 1. Stimulating the cognitive activity of the future master of physical education. 2. Activation and deepening of professional knowledge in the process of studying the disciplines of professional and practical training. 3. Intensification of the development of the «I-concept» as a condition for professional self-improvement. The main forms and means of implementing each of the proposed conditions are defined. The basis for stimulating activity is classes in groups of general physical training, sectional classes, sports competitions of various levels, sports and entertainment holidays, independent work on the development of physical qualities and coordination abilities, as well as a system of Group and individual conversations and passing pedagogical assistant practice. To activate professional self-improvement, there were such forms: business Games, discussions, short brain rings, preparation of presentations with subsequent reports and their discussion, performing an individual search task, projects, studying the special course «theoretical and methodological foundations of professional self-improvement of the future physical education specialist» and the methodological seminar «professional self-improvement of the personality of the future university teacher». Effective means of personal and professional self-improvement are trainings: «I am a concept and its components», «I am professional, I am walking towards mastery», a series of lectures with future masters of physical education: «I am a concept» as a condition for success and professional self-development of the individual», «professional reflection as a factor in improving the effectiveness of the future specialist», «the role of reflection in the formation of the intellectual culture of the future master of physical education», «Reflection as a means of activating the self-awareness of the personality of the future master of physical education to professional self-improvement», discussion.

Key words: stimulation, activation, «I-Concept», professional self-improvement, future specialist.

Постановка проблеми. Педагогічні умови є відображенням відношень педагогічного процесу до тих чинників, завдяки яким він існує (необхідність передачі підростаючому поколінню соціального досвіду; підготовка педагогічних кадрів для цієї мети; чинники, що зумовлюють формування змісту освіти: невпинне збагачення соціального досвіду, розвиток наукових знань тощо; чинники, що впливають на добір технологій навчання і виховання, його організацію) [7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі існують різні погляди на визначення таких понять, як «умови», «педагогічні умови». Уданому дослідженні розглядаємо «умову» як співвідношення об'єкта з навколишньою дійсністю, без якої він не може існувати, а «засіб» – як інструмент впливу на навколишню дійсність. Саме умови визначають доцільність впливу того чи іншого засобу на процес формування поняття [9].

Термін «педагогічні умови» в широкому розумінні можна визначити як сукупність заходів і остаточних результатів дій соціально-педагогічних процесів на відповідному етапі розвитку суспільства [3]. Педагогічні умови – це зовнішні чинники, що діють через внутрішні мотиви і самостійно формуються у результаті зовнішніх впливів. На думку А.А. Леонтєва [2], зовнішні причини, опосередковані і внутрішніми, змінними відносинами і протиріччями, складають необхідні умови розвитку особистості. Відповідно, виділення педагогічних умов підвищує її суб'єктивність, пізнавальну активність та інтерес.

Згідно із загальнонауковим, філософським тлумаченням зазначеного терміну, «умови» – це характеристика того середовища, обставин, поза якими досліджуваний предмет (явище) не може існувати, котрі об'єктивно зумовлюють його виникнення й подальший розвиток [9].

Мета статті: визначення організаційно-педагогічних умов професійного самовдосконалення майбутнього магістра фізичного виховання у процесі фахової підготовки.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати психолого-педагогічну літературу з обраної теми дослідження.
2. Виокремити та обґрунтувати організаційно-педагогічні умови професійного самовдосконалення майбутнього магістра фізичного виховання у процесі фахової підготовки.

Виклад основного матеріалу. Стимулювання пізнавальної активності є необхідною умовою гармонійного розвитку майбутніх магістрів фізичного виховання, які набувають професійних якостей. Тому формування фізичної культури майбутнього фахівця – це перш за все проблема стимулювання професійної активності студентів-магістрантів вишу до свідомої, особистісно-значущої фізкультурної діяльності.

Для розв'язання зазначеної проблеми було поставлено два завдання: підготовка майбутніх магістрів фізичного виховання до професійної діяльності та організація самостійного життя. Це має сприяти найбільш повноцінному відображенню й розкриттю у свідомості студентів-магістрантів значення фізкультурної діяльності для майбутнього професійного та особистісного становлення. А також на цій основі спонукати та підтримувати відповідне ставлення до всіх структурних компонентів фізкультурної діяльності, яке було б наповнене готовністю самостійно здобувати інформацію, вільно оперувати набутими фізкультурними знаннями, реалізовувати уміння та навички у практичній діяльності. Розв'язання цих завдань у значній мірі забезпечує поєднання розвитку й навчання, що стимулює професійну діяльність до самовдосконалення [6].

Стимулюванню пізнавальної активності майбутніх магістрів фізичного виховання у вищому навчальному закладі до фізкультурної діяльності сприяє взаємопов'язана система академічних занять та позааудиторних форм діяльності, а саме: заняття у групах загальної фізичної підготовки,

секційні заняття, спортивні змагання різного рівня, спортивно-розважальні свята, самостійна робота з розвитку фізичних якостей. У стимулюванні пізнавальної активності майбутніх магістрів фізичного виховання до фізкультурної діяльності визначальне місце посідає діяльність викладача фізичного виховання, його професійно-педагогічна майстерність.

Організаційно-педагогічна умова «Стимулювання пізнавальної активності майбутнього магістра фізичного виховання» впроваджувалась у наступних формах: проходження асистентської педагогічної практики, під час якої використовувались ментальні карти; науково-дослідна робота студентів-магістрів (студентський науково-дослідний гурток); «Круглий стіл» як одна із організаційних форм пізнавальної діяльності студентів-магістрантів. Саме активні методи навчання стимулюють пізнавальну діяльність студентів-магістрантів.

Активізація процесу навчання – це удосконалення методів і організаційних форм навчально-пізнавальної роботи студентів, які забезпечують активну й самостійну теоретичну і практичну діяльність студентів у всіх ланках навчального процесу [8]. Навчальний процес у магістратурі має бути спрямованим на відпрацювання навички самостійної роботи з науковою періодикою, написання доповідей, рефератів, самостійного розв'язання пізнавальних задач [4; 5], що відобразиться у підготовці до аудиторних занять, методичних семінарів, гурткових занять.

Організаційно-педагогічна умова «Активізація та поглиблення професійних знань у процесі вивчення дисциплін професійної і практичної підготовки» впроваджувалась у наступних формах: ділові ігри, дискусії, короткі брейн-ринги, презентації з наступними доповідями та їх обговоренням, індивідуально-пошукові завдання, проекти, спецкурс «Теоретико-методичні основи професійного самовдосконалення майбутнього фахівця», та методичний семінар "Професійне самовдосконалення майбутнього викладача ЗВО".

У процесі педагогічної діяльності людина виявляє особистісне ставлення до свого професійного самовдосконалення. Процес професійного самовдосконалення є самостійним видом діяльності та розпочинається із зіставлення «Я-професійне реальне» з «Я-професійне ідеальне»[1].

Структуру «Я-професійне ідеальне» становлять: творчий професійний світогляд, мотивація самовдосконалення, технологія самовдосконалення, творча активність, адекватність самооцінки, прагнення успіху. "Я-професійне реальне" передбачає: рівень професійної компетентності, здібності, професійний досвід, рівень розвитку здатності до самовдосконалення [1].

Для реалізації нашої третьої умови – інтенсифікації розвитку «Я-концепції» як умови професійного самовдосконалення, – було розроблено і проведено серію лекцій для майбутніх магістрів фізичного виховання на тему: «Я-концепція» як умова успіху і професійного саморозвитку особистості", «Професійна рефлексія як чинник підвищення ефективності діяльності майбутнього фахівця», «Роль рефлексії у формуванні інтелектуальної культури майбутнього магістра фізичного виховання», «Рефлексія як засіб активізації самосвідомості особистості майбутнього магістра фізичного виховання до професійного самовдосконалення», а також розроблені й реалізовані тренінгові програми: «Я-концепція та її складові», «Я-реальне та Я-ідеальне, Я-концепція та самооцінка як основа самопізнання та самовдосконалення», «Я-професійне, Я крокую до майстерності». Після тренінгу був проведений творчий диспут на тему: «Чи можуть образи «Я» вплинути на професійне самовдосконалення особистості?».

Висновок. Отже, дослідження професійного самовдосконалення майбутніх магістрів фізичного виховання у процесі фахової підготовки дозволило виокремити та обґрунтувати організаційно-педагогічні умови ефективної організації навчального процесу у вищих педагогічних навчальних закладах. Для успішної реалізації процесу професійного самовдосконалення необхідно створити певні організаційно-педагогічні умови. Основні з них: 1. Стимулювання пізнавальної активності майбутнього магістра фізичного виховання. 2. Активізація та поглиблення професійних знань у процесі вивчення дисциплін професійної і практичної підготовки. 3. Інтенсифікація розвитку «Я-концепції» як умови професійного самовдосконалення. **Перспективу подальших досліджень** вбачаємо у розробці механізму процесу професійного самовдосконалення майбутніх магістрів фізичного виховання у процесі фахової підготовки.

Список використаних джерел

1. Гладкова В.М. Основи акмеології: підручник. Львів: Новий Світ. 2007. 320 с.
2. Леонтьев Д.А. Самореализация и сущностные силы человека. Психология с человеческим лицом : гуманистическая перспектива в постсоветской психологии. М., 1997. 157 с.
3. Найн А.Я. Инновации в образовании. Челябинск: ФИНО РФ, 1995. 218 с.
4. Павлюк О.С. Складові процесу професійного самовдосконалення викладача фізичного виховання. *Актуальні проблеми розвитку спорту для всіх: досвід, досягнення, тенденції* : матеріали міжнар. наук-практ. конф. (Тернопіль, 25-27 жовт. 2012 р.) Тернопіль, 2012. С. 369–372.
5. Павлюк О.С. Аналіз підходів визначення професійного самовдосконалення у педагогічній сфері. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2012. Випуск 30. С. 56–61.

6. Плачинда Т.С. Формування позитивного ставлення студентської молоді до занять фізичною культурою. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2005. № 10. С. 47–50.

7. Сагатовский В.Н. Основы систематизации всеобщих категорий. М.: Наука, 1983. 375 с.

8. Сметанський М.І. Деякі аспекти активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. *Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології*. 2012. Т. 1. С. 507–515.

9. Стасенко О.А. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до позакласної роботи з учнями основної школи : дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Кіровоград, 2010. 275 с.

References

1. Hladkova V.M. (2007). *Osnovy akmeologii: pidruchnyk*. Lviv: Novyi Svit. 320.

2. Leont'ev D.A. (1997). *Samorealizaciya i sushchnostnye sily cheloveka. Psihologiya s chelovecheskim licom : gumaniticheseskaya perspektiva v postsavetskoj psihologii*. Moscow, Russia. 157.

3. Nain A.Ia. (1995). *Ynnovatsyy v obrazovannyi*. Cheliabynsk, Russia. 218.

4. Pavliuk O.S. (2012). Skladovi protsesu profesiinoho samovdoskonalennia vykladacha fizychnoho vykhovannia. *Aktualni problemy rozvytku sportu dlia vsikh: dosvid, dosiahnennia, tendentsii* : materialy mizhnar. nauk-prakt. konf., Ternopil, 25-27 zhovt. 2012 r. Pp. 369–372.

5. Pavliuk O.S. (2012). Analiz pidkhodiv vyznachennia profesiinoho samovdoskonalennia u pedahohichnii sferi. *Suchasni informatsiini tekhnologii ta innovatsiini metodyky navchannia u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, 30, 56-61.

6. Plachynda T.S. (2005). Formuvannia pozytyvnoho stavlennia studentskoi molodi do zaniat fizychnoiu kulturoiu. *Pedahohika, psykhologhiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu*, 10, 47-50.

7. Sagatovskij V.N. (1983). *Osnovy sistematzicii vseobshchih kategorij*. M.: Nauka. 375.

8. Smetanskiy M.I. (2012). Deiaki aspekty aktyvizatsii navchalno-piznavalnoi diialnosti studentiv. *Pedahohika vyshchoi shkoly: metodolohiia, teoriia, tekhnologii*, 1, 507–515.

9. Stasenko O.A. (2010). *Pidhotovka maibutnih uchyteliv fizychnoi kultury do pozaklasnoi roboty z uchniamy osnovnoi shkoly* [Preparation of future physical education teachers for extracurricular work with primary school students]: *Candidate's thesis*. Kirovohrad, Ukraine. 275.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).62

УДК 796.035

Нестеренко Т.М.

старший викладач кафедри фізичної реабілітації
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ
ORCID: 0000-0002-0766-2811

Коваленченко В.Ф.

кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної реабілітації
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ
ORCID: 0000-0003-1050-9823

Питомець О.П.

доцент кафедри футболу
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, м. Київ

РОЗВИТОК КОГНІТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Мета роботи – дослідження розвитку когнітивної складової позитивного ставлення студентів гуманітарних спеціальностей до здоров'язберезувальної діяльності. **Методи дослідження:** анкетування, аналіз, синтез, узагальнення. У дослідженні брали участь студенти 1-2 курсу Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (128 осіб); 56 студентів 1-2 курсів Національного університету «Києво-Могилянська академія» та 60 здобувачів вищої освіти 1-2 курсів Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Проаналізовано розвиток когнітивної складової позитивного ставлення студентів гуманітарних спеціальностей до здоров'язберезувальної діяльності в освітньому просторі. Аналіз даних анкетування засвідчив необхідність розвитку когнітивної складової позитивного ставлення студентів гуманітарних спеціальностей до здоров'язберезувальної діяльності. Виявлено кількісні та якісні зміни в системі знань і уявлень про індивідуальне здоров'я; знань про здоров'язберезувальну діяльність; знань про методи самоконтролю під час виконання фізичних вправ в процесі розвитку когнітивної складової позитивного ставлення студентів гуманітарних спеціальностей до здоров'язберезувальної діяльності в освітньому просторі. Подана характеристика когнітивної складової позитивного ставлення студентів гуманітарних спеціальностей до здоров'язберезувальної діяльності в